

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

ČUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski prefinac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 7 juni 1940
God. XI • Broj 23

Otadžbina iznad partija!

Kad god su nezainteresovani rodoljubi apelirali na vode političkih partija, da popuste u svojim sporovima i da se, za volju viših interesa, približe jedni drugima, tzv. realni političari odvrćali su im ironičnim osmejkom, pa su sirote dobronamernike likvidirali rečima: „I opet gularske priče, bez smisla za realnu politiku!“

Priznajemo i sami, da je formula o „ukidanju partija“ često plod naivnog idealizma, koji ne računa sa stvarnošću života, ni sa potrebom takmičenja u svakom zdravom organizmu. Ili, što je još gore, — da je plod skrivanih ciljeva, koji, vičući na partizanstvo, idu za diktatorskim i klikaškim apetitima. U dobro uređenoj državi, u slobodnom i zreлом narodu, partije su potrebne kao i udruženja; pa ako su dobronamerne, onda je korist od njihove aktivnosti ipak veća, nego li šteta, što je proizvođač njihovi sporovi, agitacije itd.

Danas, međutim, ne živimo u običnim vremenima, kada se stvari gledaju na dug rok. Kao što u čovečijem organizmu nastupaju poremećenja, kad više ne važe obične norme, i kad su potrebni radikalniji zahvati, da se organizam spase i učvrsti, tako je i u svim društvenim oblicima, počevši od porodice i zadruga, pa do naroda i države. Kad život teče mirno, nije naročito zlo, ako članovi porodice idu svaki svojim putem. Ali kad nastupi opasnost, zar nije dužnost svakoga od njih, da odbaci sve što je razrožno i da svim snagama pritekne u pomoć ugroženom članu i čitavoj zajednici? I ne zaslužuje li najtežu osudu onaj, koji i u tom trenutku misli samo na svoje zasebne interese?

Mnogo je dobronamernih ljudi, koji bi najsretniji bili, kada bi u čitavom narodu bila samo jedna partija, — rodoljubiva! Ta mišljenja ne moraju biti uvek fašistička, ali su ipak voda na mlin sličnim tendencijama. Jer pojmovi slobode i demokratije, narodnog suvereniteta i čovečjeg dostojanstva ne daju se nikako složiti sa vladavinom jedne partije. Ali još manje se daju složiti sa vladavinom partijskih klika, i sa sistemom zapostavljanja najbitnijih nacionalnih interesa, zbog ličnih ili partijskih računa!

Umesto, dakle, da tražimo da se ukinu partije, — što je nemoguće, ako želimo da očuvamo slobodu i demokratiju, i što može da nas uvuče u još gora zla (kao što je krajnje dokinuće alkohola u Americi dovelo do još goreg pijančevanja), — daleko je realnije, i na to ima prava čitava naša javnost, — KAD TRAZIMO, DA SE PRESTANE SA PARTIJSKIM „PIJANČEVANJEM“; SA ISTICANJEM PARTIJE IZNAD NARODA I DRŽAVE, a u vremeu kad nam sve narodne snage potrebne, i kad treba da nastane primirje između najsuprotnijih interesa, kad nam je potrebna koordinacija između svih napora i saradnja između svih grupa.

Čak i u normalnim vremenima bilo je za osudu, kad su se, zbog partijskih računa strani i inorodni elementi protežirali na štetu državnih i nacionalnih interesa; a danas je to ravno najcrnijem izdajstvu. Ako se, zbog izvesne opreznosti, danas i ne piše o različitim oblicima tuđinskih opasnosti, to ne znači, da nemamo prava tražiti, da ni jedna od tih opasnosti ne nade sebi JATAKE u našim ljudima, a zbog sitnih partijskih računa ili inata. Pa dok smo u normalnim vremenima bili već oguglali na to, da partijski protežeri, i onda kad nisu nikako na svom mestu, uzimaju važne položaje, ili da dobivaju zaposlenja, koja su oduzeta od daleko sposobnijih, samo zato što ti sposobniji drugačije misle, — danas takve metode graniče sa najgorim SABOTERSTVOM, jer pogadaju zemlju i narod u onome što je najvažnije, a to je pravilno funkcionisanje državnog i odbrambenog organizma.

Nismo politički list i ne želimo ulaziti u pitanja dnevnih politike; ali je nesumnjivo da bi ČITAVOJ NAŠOJ JAVNOSTI, SVIM SLOJEVIMA I STALEŽIMA, POSLUŽILO KA UZOR, KAD BI SE IZVELO ŠTO JAČE PRIBLIŽENJE NAŠIH POLITIČKIH PARTIJA, U BILO KOJOJ FORMI. Niko ne traži da partije otstupe od svog programa, ili da se odriču svojih vođa. Ali ako je istina

O POTREBI DUHOVNE MOBILIZACIJE

Od ove ljubavi niko veće nema, da ko dušu svoju položi za prijatelje svoje. (Job. 65, 13.)

Svako doba ima svoje specijalne potrebe i zadatke, pa tako i ovo naše. Stoga, ako hoćemo da ukazemo na neku stvar koja je od opšteg značaja, bilo putem žive ili pisane reči, mora se uvek glavna pažnja obratiti na to, da se kaže sve u svoje vreme. A u današnje vreme, kada maњim narodima sa svih strana preti opasnost od suprotnih interesa, nakućna je potreba govoriti svugde, na svakom mestu i na sve moguće načine o pripremi za odbranu i čuvanje naše otadžbine, odnosno o vernom izvršenju amaneta Kralja Heroja.

Da bi stvar, o kojoj želimo ovde da govorimo, bila što jasnija, odmah da napomenemo ovo: Isto pravilo koje važi u moralnom pogledu, važi i za narodnu odbranbenost. Tolstoj naprimer kaže: „Ako vidiš da je društveno uređenje loše, pa hoćesh da ga popraviš, znaš da za to ima samo jedan način: da svi ljudi postanu bolji; a da svi ljudi postanu bolji, u tvojoj vlasti je samo jedno: da sam postanesh bolji.“ Ovo pravilo, koje se može smatrati kao savršeno tačno, odnosi se na moralnu stranu čovekovog života. Pravilo u istom smislu, a koje bi se odnosilo na narodnu odbranbenost, moglo bi se izreći ovako: Ako je otadžbina u opasnosti, pa hoćesh da je odbraniš i očuvaš, znaš da za to ima samo jedan način: da svi sposobni državljani postanu junaci - barijaci; a da svi državljani postanu junaci, u tvojoj vlasti je samo jedno: da sam sebe izgradiš junakom i da postanesh takav junak, koji će u svako doba biti spreman da žrtvuje i svoj život za spas otadžbine.

Pita se, šta je junashтво и из чега се оно заправо састоји? Јунаштво се састоји у несебином раду и залагању за добро својих ближњих. Јунаком може постати само онај, који презире овоземаљски живот — живот у телу. А живот

у телу презире онај, који верује у духовни живот. То јунаштво не испољава се само у рату, него и у миру — у свакидашњем животу. Али, као што је човек дужан да се жртвује за ближње у миру, исто тако је дужан да се жртвује и у рату.

Кад би од нас зависило, рата никад не би било, јер га ми нећемо ни у ком случају, пошто верујемо да се међународни спорови могу решити и мирним путем. Путем добре воље и на основу правде. Наша народна и државна политика је истоветна са хришћанским начелом које гласи: „Слава Богу на висини, на земљи мир, међу људима добра воља.“ А за славу Бога и мир у својој земљи, што ће рећи, за крет часни и слободу златну, спремни смо ми Југословени у сваком тренутку да положимо и свој живот.

Напред смо истакли важност појединачна, како у моралном тако и у народно-одбранбеном погледу, и стварно, најпретежнију улогу у свему игра човек. Личност човека је у свему одлучујућа. Човек сам за себе претставља свет, јер је он један делић тога света. Стoga ми појединци никад не треба да се обраћамо на то, како други гледају на народну одбранбеност. Ово препустити онима који су за то меродавни, а сваки појединац да води само о себи рачуна и да најсавесније испуњава своју дужност када му ова буде поверена. И кад сваки буде своју дужност савесно вршио, према томе ће цео војни апарат тачно функционисати и успех мора бити постигнут.

А да би се успех у томе погледу постигао, најважније је у човеку развијати веру и витештво, јер судбина једне државе зависи од духовних квалитета њених грађана. Ако је већина грађана јака вером, они ће, поред осталих моралних одлика, које условљавају опетанак једног народа, поседовати у себи још и врлине као што је јунаштво. А као такви биће увек у стању да одо-

ле сваком непријатељу и да очувају своју родну груду. Човек јак вером има и развијен осећај љубави према ближњима и спреман је у свако доба да се и жртвује за њих. А људи са slabom вером неће се никад добровољно жртвовати за друге, јер не схваћају смисао нити потребу за то, и покушавају на разне начине да избегну обавезама. Народ који не зна да цени слободу, изгубиће је. А темељ праве слободе је вера и правда, побожност и јунаштво.

Није за нас важно да знамо исход борбе, него само то, да смо дужни сви сложено да ступимо на брану отаџбине, а остало све зависи од Божије промисли. Надмоћност непријатеља не сме нас никад обесхрабрити. Знамо из Библије за борбу нејаког Давида са Голијатом и за победу Давида над Голијатом. У светском рату се поновила борба Давида са Голијатом, од којих је тада мала Србија одиграла улогу Давида. Правда је на први поглед слаба, али на концу увек побеђује. Не отимати туђе, него бранити своје, то је праведно. И зато ће победа бити на нашој страни. Коначну победу увек постиже онај, који небеско царство претпоставља земаљском царству.

Узевши у обзир све горње чињенице, види се од колког је судбоносног значаја развити у народу веру и јунаштво, тј. оне врлине које су красиле и наше очеве, помоћу којих су нам извојевали данашњу нашу златну слободу и створили велику и поносну Југославију!

МИТА СКЕЛЕЦИЋ

Sednica Saveznog plenuma S.K.J.

Kao što smo već javili u prošlom broju, drži se 8 i 9 juna, plenarna sednica Saveza Sokola K. J., na koju su pozvani svi članovi plenuma iz čitave zemlje. Dnevni red sednice objavili smo u prošlom broju, a kao najvažnije tačke u njemu se nalaze: pitanje sokolske pripravnosti, plan za pojačanje sokolske organizacije, izveštaj o dosadašnjem radu, zaključna godina Petrove Petoljetke, organizacija rada na selu, sokolski domovi itd.

Pre sednice plenuma, održaće se u subotu, 8 juna, u 9 sati poverljivi sastanak starešina župa.

Još pre toga, u petak, 7 juna, u 16 časova, održaće se Zbor župskih prosvetara, na kome će, kao najvažnija tačka, biti takode pitanje sokolske pripravnosti.

Ovom prilikom drži se i Zbor župskih načelnika, koji počinje u subotu, u 9 sati izjutra.

— što sve one tvrde — da im je vrhovni program dobro naroda, i vrhovni vod volja naroda, onda neka poslušaju taj vrhovni program i tog vodu, koji nesumnjivo od njih traži da se približe, ne samo u podeli vlasti i prava, nego i u podeli odgovornosti i dužnosti, te u rodoljubivom takmičenju.

PARTIJE MOGU DA OSTANU, ALI PARTIZANSTVA TREBA DA NESTANE! Niko ne želi da vodama otima njihovo voćstvo, ali zato ne smeju ni oni da za ljubav tog voćstva, zanemare više interese! I u običnim vremenima, treba da su država i narod iznad partijskih interesa, a danas pogotovo! Pa ako je tako, onda se oblik saradnje može i mora pronaći! Jer, u prilikama, kao što su današnje, treba sve da je opšte! Ne samo dužnosti i brige, nego i sva prava, svi napori i sve odgovornosti!

Odličan javni čas Sokolskog društva Beograd-Matica

Najstarije beogradsko sokolsko društvo, Beograd-Matica, priredilo je 1. juna na svom letnjem vežbalištu, u Deligradskoj ulici, veličanstveni javni čas, čiji je čisti prihod namenjen našoj vojsci, za potrebe naoružanja. Javni čas održan je pod reflektorima, na odlično dekoriranom vežbalištu i pretstavljao je gotovo mali slet.

NAJUSPELIJI JAVNI ČAS U BEOGRADU

Taj javni čas spada nesumnjivo u najuspešnije javne časove, priredene u Beogradu. Birani program trajao je preko dva i po časa, i na njemu su prikazane sve grane sokolskog telovežbenog sistema.

U programu je učestvovalo 858 sokola i sokolica, pa je tako, i po broju učesnika ovaj javni čas došao na prvo mesto. Zasluga za odlično spremanje programa pripada nesumnjivo tehničkom odboru, na čijem čelu se nalaze vredni načelnik br. Žic, i načelnica, sestra Zicova.

Času je prisustvovao i izaslanik g. Ministra vojske i mornarice, brig. general g. Perivoje Ilić, zatim komandant Beograda, div. viz. general g. Vladimir Kostić; izaslanik Glavnog generalštaba, Inspekcije zemaljske odbrane puk. g. Ristanović, izaslanik Dunavske divizijske oblasti, Ministarstva za fizičko vaspitanje naroda, predsebnika opštine, izaslanici mnogobrojnih nacionalnih i humanih organizacija, Saveza sokola, Ruskog sokola, uprave župe beogradskih sokolskih društava itd.

Šem brojnih delegata i velikog broja učesnika u programu, javnom času je prisustvovalo preko 5000 gledalaca, što predstavlja mali rekord u poseti sokolskih javnih časova u Beogradu.

Program koji je bio sastavljen iz 21 tačke, sve od autora društva Maticice, odlično je pratila vojna muzika.

GOVOR STAREŠINE, ANDRE PETROVIĆA

Pre početka javnog časa prodefilovali su svi pripadnici sokola Maticice ispred počasne tribine, na kojoj su se nalazili pretstavnici i starešina društva. Na čelu defilea išla je jedna četa vojske, koja je bila toplo pozdravljena. Posle završenog defi-

lea starešina društva, brig. general u penziji, br. Andra Petrović održao je pozdravni govor, u kome je između ostalog rekao: „Kroz ovu vežbu uverićemo se, da našu vojsku i sokolstvo spaja isti duh ista načela i da se sokolstvo i vojska uzajamno pomažu u vaspitavanju omladine. Stoga sokolstvo ima puno poverenje u snagu i moć naše vojske i u snagu i spremnost njihovih starešina i voda. Ako ikada, a ono danas oseća se neophodna potreba za što tešnju saradnju i između sokolstva i vojske? Ako upitate sokola i sokolicu, zašto si Soko? Svaki će odgovoriti: „Soko sam zato što hoću da budem zdrav i snažan, što hoću da budem čvrstog karaktera i jake volje, pošten i nacionalno svestan, demokratski vaspitan i jugoslovenski zadojen, pa da tako izgrađen poslužim svome Kralju, Narodu i Otadžbini.“

Posle govora br. Petrovića, nastale su burne ovacije Kralju, Jugoslaviji, našoj vojsci i sokolstvu.

IZVEDBA PROGRAMA

Zatim je započeo program. Šezdeset starije muške dece izvelo je simboličke vežbe od F. Zica, muzika A. Brotan. Vežbe su izvedene dobro.

56 mlade muške dece izvelo je zatim razne igre, koje su kod publike pobudile veselost. Igre su bile lepe i dobro izabrane.

Posle njih starija ženska deca izvela su proste vežbe od A. Zicove, muzika Božidar Smit. Vežbe su bile dobro uvežbane i skladno izvedene. Nastupilo je 56 ženske dece.

Četrdesetoro muške dece izvelo je igre velikom loptom, koje su od publike bile toplo pozdravljene.

Sletske vežbe za II slet u Beogradu izvelo je 64 naraštajca, skladno i lepo. Vežbe je sastavio brat Rafael Ban, muzika R. Gobec.

Osamdesetoro muške i ženske dece izvelo je razne igre, koje je publika toplo pozdravila.

Jedna od najuspešnijih tačaka javnog časa bile su vežbe obručima, koje je izvelo 38 naraštajki skladno i lepo. Vežbe je sastavila s. Agata Zicova, muzika Božidar Smit.

Različnosti na strunjači izvelo je 15 starije muške dece. Različnosti su bile lepe i vrlo smele. Publika je toplo pozdravila izvođenja ovih malih sokolica.

Isto tako, sletske vežbe za članice sokolskih četa, od s. Milene Gruborove, izvedene skladno, uz pesmu, izazvale su toplo odobravanje. Nastupile su 24 članice sokolskih četa iz Rajle.

Na spravama je nastupilo nekoliko odeljenja članica, ženskog naraštaja i ženske dece. Ukupno je nastupilo 80 vežbačica.

Veselost kod publike pobudila je i tačka bacanje sa vatrogasnog platna, koju je izvelo 40 naraštajaca.

Četrdesetosam članica izvelo je proste vežbe po narodnim melodijama, sastav Agate Zicove, muzika B. Smit, skladno i lepo.

Naraštajci Maticice, među kojima je bilo par naraštajaca Sokola V, koji su kao gosti nastupili u ovoj tački, izveli su preskoke preko stola, lepo i smelo.

Sletske vežbe palicama izveli su članovi, starija braća, i članovi čete Rajle, (92 vežbača), sastav brata F. Zica, muzika B. Smit. Vežbe su bile izvedene skladno, sem par malih grešaka, koje ne mogu da okrnje uspeh javnog časa.

Isto tako tačka Sletske vežbe za članove društva, sastav I. Kovača, muzika V. Svajgar, koju su izveli članovi prednjačkog zbora, ne može da okrnji uspeh odličnog programa javnog časa. Sama tačka bila je dosta slabo zvedena, mnogo slabije nego na pokusima. Nastupilo je 27 vežbača.

Članice društva, koje su završile samarićanske službe, sa članovima vežbačima. Tačka je bila sa pažnjom posmatrana i od strane publike toplo pozdravljena, a naročito sa strane vojnih pretstavnika.

Najveći uspeh i odobravanje dobili su pitomci podoficirske škole, za izvođenje simboličkog sastava puškama „Naprej“ (sastav brata F. Zica, a muzika D. Jenka).

Na spravama su nastupila odeljenja starije braće, članova, muškog naraštaja i muške dece. Naročito toplo bila su pozdravljena starija braća, Miroslav Vojnović, Otokar Novotni, Dragi Jovanović itd. Nastupili su na razboju.

U igri košarci sastali su se: odeljenja škole za telesno vaspit-

Kratke vesti iz našeg sokolstva

Sokolsko društvo Velika Kikinda je priredilo, 26. maja, vrlo uspešno javnu vežbu podmlatka i naraštaja Sokola, te učenika gimnazije i građanske škole. Mnogobrojna publika je, sa najvećim oduševljenjem pratila vežbu, za čiji sjajan rezultat imaju za sluge svi vežbači, a naročito njihovi vaspitači, koji su mnogo truda uložili za ovu izvedbu. Treba u prvom redu spomenuti starešinu društva, brata Dr. Petra Bojanića, pa zatim braću Goneđu (nastavnika gimnazije), Gajskog (nastavnika Građanske škole), kao i brata Strajnića i sestru Brašovan. Vežbi je prisustvovalo oko 3.000 gledalaca, koji su najsrdajnije pozdravili sokolstvo i njegov rad.

U prostorijama Sokolskog društva Zagreb II otvoren je, 27. maja, sokolski tečaj za bolničarke, koji će trajati dva meseca, uz saradnju Crvenog Križa u Zagrebu. Prijavilo se preko 50 članica, a odmah nakon završetka biće otvoren novi tečaj. Isto tako je održan, početkom juna, sokolski tečaj za civilnu zaštitu, koji je imao lep uspeh.

tanje MFVN-a i odeljenje članova. Pobili su pitomci škole sa rezultatom 29:18. Igra s obzirom na hladno vreme i dugački program nije smela tako dugo da traje.

Ceo program bio je na visini, lepo i smišljeno sastavljen, samo bi malo zamerili sastavljačima, što vojsku, koja im je sudelovala u programu, nisu angažovali i za jednu tačku bojnih utakmica, što bi s obzirom na cilj javnog časa bilo poželjno.

Posle završenog programa, razvilo se sokolsko veselje, koje je potrajalo duboko u noć. Velike prostorije doma bile su premlene da bi primile tako veliki broj posetilaca.

O javnom času sokolskog društva Beograd-Matica može se reći samo najbolje. Odlična organizacija, rasprodate ulaznice, odlično dekorisano vežbalište, odlična poseta, uvežbane i lepe tačke programa, sve je bilo na mestu. Sokoli Maticice mogu da budu ponosni na ovaj svoj javni čas.

I. Sedlaček

Prošle nedelje je umro brat Ivan Korošec, starešina Sokolskog društva u Koprivniku, u Slovenčkoj. Brat Korošec se od mladosti zanimao nacionalnim radom pa je, odmah posle oslobođenja, ustanovio Sokolsko društvo za Koprivnik i Gorjuše; a kao starešina društva mnogo je doprineo tome, da društvo sazida svoj dom. Priredn mu je srdačan pogreb, na kome su uzeli učešća Sokoli iz čitave trglovske okolice.

Na inicijativu Sokolskog društva u Obrenovcu završen je tamog drugi tečaj za dobrovoljne bolničarke, na kome su predavali starešina društva, Dr. Risto Purić i prosvetar, Miodrag Lučić. Ispiti je položilo 28 članica iz sviju staleža. Već pre mesec dana završen je prvi tečaj, a oba su imala odličan uspeh. Ispitu su prisustvovali i pretstavnici vlasti i mesnih udruženja.

Sokolsko društvo u Bijelom Polju osvetilo je, na svečani način i uz učešće velikog broja naroda, kamen temeljac svoga novog doma.

Na sokolskom vežbalištu u Vršcu održana je, u nedelju, 2. juna, vrlo uspešna smotra svih omladinskih oteka telesnog vaspitanja u toj varoši. Na vežbi je uzelo učešća preko 1200 omladinaca.

Соколни Нар. Универзитет у Београду

Соколки народни Универзитет, кога је основала Соколка жупа Београд, завршио је пролећни циклус својих предавања, са успелим предавањем брата Атанасија Илћа, професора, о теми „Предатна национална омладина“. Јесени циклус биће отворен 1. октобра, са предавањем генерала Драгутина Живановића, члана управе Савеза СКЈ, о теми „Соколство у одбрани јединства, слободе и независности Југославије“.

Градевinska i umetnička delatnost Savezne uprave

U »Sokolskom Glasniku«, broj 2, od 12. januara, izložen je osnovni okvir građevinske i umetničke delatnosti Savezne uprave; iznešen je program rada Građevinsko-umetničkog oteka, i zatim osnovne odredbe novog pravilnika o radu župskih Građevinsko-umetničkih oteka.

Na sednici Izvršnog odbora, od 15. januara, propisana su dva nova pravilnika; jednim se sređuju sva pitanja, koja su u vezi sa odobravanjem projekata sokolskih građevina, dok drugi utvrđuje, pod kojim se uslovima mogu dodeljivati pozajmice za sokolske domove.

Kako su oba pravilnika od velike važnosti, kako za društva i čete, tako isto i za župske uprave, izložićemo osnovne odredbe tih pravilnika.

PRAVILNIK O ODOBRAVANJU PROJEKATA SOKOLSKIH DOMOVA

Bilo od kog rada može se očekivati pravi i potpuni uspeh samo onda, ako se taj rad izvodi

sistematski i racionalno po napred dobro smišljenom planu, što važi za svaki rad, u još mnogo većoj meri važi za podizanje bilo koje mu drago građevine. Pa zato je za svaku građevinu potreban smišljen i što je moguće tačnije izrađen projekat, koji sadrži plan građevine i sve ostale elemente, koji taj plan tumače i dopunjuju.

Što važi za svaku građevinu mora u punoj meri da važi i za podizanje sokolskih domova. Potrebno je da se ima stalno u vidu: nepotpuni i netačni projekti sokolskih domova osvećuju se kad tad. Zato su stručno i savešno izrađeni projekti prvi uslov za uspešan rad oko podizanja sokolskih domova. Takvi su projekti potrebni:

a) u prvom redu samom društvu odnosno četi koja dom podiže. Nepotpuni i nesavesno izrađeni neminovno vode zlu i neuspehu. Kad nema dobrog projekta zlonamerni spekulanti mogu lako upropasti gradnju za koju se sokolski pripadnici zala-

žu punom voljom i požrtvovnošću.

b) Potpuni projekat sokolskog doma potreban je da se izdaje građevinska dozvola od nadležne građevinske vlasti.

c) A tek na poslednjem mestu projekat je potreban i Saveznoj upravi radi evidencije sokolskog delanja i imovine.

Izloženi razlozi nepobitno dokazuju da su za podizanje sokolskih domova potrebni dobri i potpuni projekti. I neka se nikad ne zaboravi, eventualni trošak za izradu dobrog projekta biće bogato nadoknađen u toku same gradnje; isto tako kao što će biti velike štete od lošeg projekta. Zato se neka jednom za svagda razbije pogrešno gledanje, da je izrada potpuni i dobrih projekata puka formalnost.

Savezna uprava svesna je koliko su potrebni dobri i svesni projekti sokolskih domova. Ali Savezna uprava svesna je još i jedne mnogo veće odgovornosti pred sokolskom porodicom. Jer, Savezna uprava sme odobriti početak gradnje samo takve građevine gde se sa dovoljnom verovatnošću može očekivati da će takav dom dovršiti, ili u najmanju ruku u tolikoj meri izgraditi da

iz toga ne bude štete, ako već nema koristi.

Zato je Savezna uprava 15. januara 1940. g. propisala »Pravilnik o odobravanju projekata sokolskih domova«. Glavne odredbe tog pravilnika su ove:

I — Savezni građevinsko-umetnički otek uzeće u rad projekat sokolskog doma, ako taj projekat sadrži nacrt, statički račun, detaljan predračun, tehnički opis građevine i opšti opis; ako je projekat bio prethodno ispitivan po župskom grad. umet. oteku.

II — Kako bi se jedinice sačuvala od nepotrebnog troška omogućuje se jedinicama da privremeni projekat doma pošalju SGUO na prethodno ispitivanje. U tom slučaju dovoljno je ako se planovi izrade olovkom u manjoj razmjeri, a predračun i finansijski plan treba da je izrađen u grubim crtama. Takav privremeni projekat može se izraditi brzo a njegova izrada nije skupa.

Kad se takav privremeni projekat odobri može se pristupiti izradi konačnog projekta.

III — Svaki projekat mora se poslati Saveznom građevinsko-umetničkom oteku u tri primerka, putem župske uprave.

IV — Savezna uprava polagaće

naročitu važnost na tu okolnost, da su potpuno obezbedena potrebna materijalna sredstva da se gradnja dovede pod krov, kao i to da su obezbedena sredstva za dovršenje doma kao i za njegovo održavanje.

V — Po konačnom odobrenju projekta po SGUO može se zatražiti građevinska dozvola od nadležne građevinske vlasti.

PRAVILNIK O DODELJIVANJU POZAJMICA ZA SOKOLSKE DOMOVE

Savezna uprava nastojala je da i u pogledu dodeljivanja pozajmica za podizanje sokolskih domova postavi ceo sklop tog pitanja na načelnu osnovu. Tražilo se takvo rešenje:

a) da se pomažu one gradnje gde to prvenstveno zahtevaju sokolski i opšti narodni interesi;

b) da se pomažu one gradnje gde ima dovoljno garancije da će gradnja u kraćem roku dovršiti;

c) da se ulaže sokolski novac gde nema opasnosti da će propasti.

Zato je Savezna uprava propisala 15. januara 1940. g. »Pravilnik o dodeljivanju pozajmica za sokolske domove«, čije su glavne odredbe ove:

Ponos in odbrana naroda

Verujemo v genij našega naroda, v vitalnost naše rase, v silo in ohranitveno moč naše državnosti. Čutimo se eno z narodom, ki je iz svojega poraza napravil epopejo svojega vstajenja. Z narodom, ki je stal desetletje brez oddiha v boju, izgubil svojo zemljo v celoti, žrtvoval smrti tretjino svojega moškega pokolenja in ki ni odstopil in ni pripognil kolena. To je bil genij Kosova in kult zadnje žrtve majke Jugovičev. Trdna vera je v nas: **Narod, ki je bil zmožen takega napore, je preveč ponosen nase, da bi še kedaj hlapceval.** Vedno kadar je nevarnost največja, se nam pojavlja ta genij. Spomnimo se onih dnevov marsejske tragedije. Ubili so nam na ulici Kralja, misleč, da se bo razbežala čreda. Tudi tedaj se je pokazalo pred celim svetom, pred celo strmečo Evropo, da ta država počiva na vse trdnjših temeljih, kakor so pogodbe in ustave, da živi iz sebe same in notranje svoje nujnosti.

Tudi danes je nevarnost in tudi danes čutimo, da smo se znašli. V vseh nas je spoznanje, da oni, ki bo ugriznil v nas, bo ugriznil v trdi kamen. Pred letom dni smo bili kakor otrpli, kakor prepuščeni na mrtvi straži. Danes vemo, da se bo krvavo branil vsak ogon naše njive. In tudi to vemo danes, da se nikdo več, ne narod, ne posameznik ne bo rešil, pa če vrat še tako pripogne. Kajti gre za vse, in kdor se zavrže se bo štel za nič. V tem spoznanju smo postali vsi eno: Srbi, Hrvati in Slovenci. Genij naše rase nam je dal to spoznanje v uri nevarnosti.

Od lani do letos se je obrnilo. Svet je v vojni. Toda to ni več vojna vojskovedij, to niti ni več zadeva vojskojočih armad kakor doslej, ko je ostal vsaj nevojak, ko so ostali žena in deca in imetje zasebnika nedotaknjeni. Da-

nes izgleda, smo prišli zopet v čase starega testameta, kjer ni za poraženega usmiljenja. Danes se bore narodi za življenje in smrt. Poraz pomeni totalni ruini, razlaščenje vseli in vsakogar, pahnenje ne le v gospodarsko, temveč tudi v stvarno sužnost milijonov. Narod, ki izgubi, naj ima po tej novi zamisli postati raja, uničiti se mu ima celotno vodstvo, vzeti se mu ima zemljo in onemogočiti vsako, tudi ljudskoškoško izobrazbo. Vsak, kdor se bo boril, se bo boril za svoje in svojih otrok življenje v pravem pomenu besede.

Mi moramo to vedeti. Kajti šele če to vemo, bomo spoznali, da so vsi naši notranji prepiri, vsa strankarska mržnja, da, da so celo vsa naša socialna vprašanja in trenja, mala in malenkostna pred usodo, ki jo pripravljata danes zmagovalci poraženemu. Delirij razdejanja je prišel nad Evropo in duh iztrebljenja je prešel v moralo rase. Vsak torej, kdor se bo boril, se bo boril za svoje in svojih otrok življenje.

Mi moramo to vedeti. Kajti šele potem bomo spoznali in do kraja spregledali kaj pomeni narod, narodni interes in narodna država za nas. Samo tu, samo dokler smo člani vladajočega naroda, nam je in vsakomur izmed nas edino dana možnost človeka vrednega življenja, edina možnost vzgoje in še tako skromnega intelektualnega, gospodarskega in socialnega razvoja. Tisoč let, bratje in sestre, je živel naš narod pod površjem zemlje življenje brezimnika, večno sklonjen nad svojim delom. Koliko nečiste pene, koliko izkrivljenosti so zapustila v nas ta stoletja. **Toda v teh dvajsetih letih svobode smo vendar srknili iz čase ne smrtnosti in to se ne da več pozabiti.** Eno je način, kakor si vzgaja svoboden narod

svobodne svoje državljane; drugo je način, kako se korumpira duša in pohablja značaj podložniku. Naše samospoštovanje in naša samozavest, naš človeški etos sploh, je vezan na naš nacionalni čut. Lahko se namreč živi vzravnano četudi revno življenje. Najmanj tako vzravnano življenje hočemo živeti tudi mi in to nam je mogoče samo v svobodni domovini in državi!

Bratje in sestre! Sokolstvo ve že dolgo za te resnice. Prej od mnogo drugih. Saj je vsa telovadba, vsak organizirani gib telesa na orodju, vsaka prosta vaja pesem svobodi, potenciranje samozavesti, jačanje odpornosti, vsrkavanje odločnosti. Vsak vstop v četverorede pomeni vstop v narodno skupnost, ki je nad vsem in vsakomer.

Toda sokolstvo bazira na svobodi duha, na načelu in prepričanju, da lahko samo duhovno svoboden človek vstvarja in vstvari svoboden narod in svobodno državo. Zato nočemo imperativov, ki bi nas vnaprej oropali lastne volje in osebnega jaza. Zato odklanjamo disciplino mravljišča, ker bi nam ponižala in zadavila duha.

Naša misel temelji na pravici. Mi ne kričimo, da ima svetiti solnce samo nam. In da nas bo ogrelo samo, ako bode viselo vse ostalo človeštvo. Po oni Prešernovi so lahko bratje vsi narodi. Naša pravica ni samo pravica za nas: ki naj nam vse dopušča in vse brani drugim. Mi ne trdimo, da smo izvoljeni narod. Mi nočemo sovražiti vse, kar nismo mi sami. Mi nočemo biti sužnji, toda tudi naših sovražnikov nočemo imeti za sužnje. Ves tako veličastveni kult žrtve, ki ga imamo v Kosovskem hramu, ki nam govori iz Oplenca, ki nam diha iz sarkofaga na A-vali, ves ta nadčloveški napor neponižane rase za svobodo, nam govori le eno: tudi jaz sem človek! Nobene note ošabnosti in prepotence ni v nas. Naša nacionalnost je globoko človečanska in zahteva po svobodi nam je vedno izviralala iz čustva pravice.

Toda bratje in sestre, mi živimo v času, kjer govori samo sila in sila je tudi naše edino jamstvo. **Sila, ki hoče slabo, bomo morali v slučaju nasilja postaviti nasproti silo, ki hoče dobro.** Vsaka slabokrvnost je danes slabost in občutek manjvrednosti zločin. Kolikor bolj smo izpostavljeni nevarnostim, toliko bolj hočemo biti močni. Močni in čuječni.

Bratje in sestre! Sokolstvo je skozi generacije sovstvarjalo to državo, sokolstvo je dalo dobrovoljce, sokolstvo je merilo svoje moči na svetovnih forumih. Tudi danes je na sokolstvu, da daje primer drugim. Jugoslovansko sokolstvo se zaveda in se zavedati mora, da tvori **nacionalno elito tega naroda!**

Dr. Rosina

Sokolstvo i njegov odnos prema drugim organizacijama

Celjski list, „NOVA DOBA“, donosi belešku, pod naslovom „ZAR NE BI SVUDA MOGLO DA BUDE TAKO?“ u kojoj kaže, da sokolstvo u Celju, u narodno-odbrambenom radu, učestvuje svuda ruku o ruku sa organizacijom slovenačkih fantova. List ističe, da ta saradnja daje odlične rezultate i da je ona posledica današnjeg ozbiljnog vremena, kad treba čitav narod da istupa jedinstveno. List hvali tu saradnju i ulogu sokolstva, pa se pita, da li nije došlo vreme, da i sve ostale organizacije prihvate jedinstvenu saradnju u narodnom radu.

To pitanje postavlja i ostala naša javnost, a mi smo ga već nekoliko puta naglasili. Jer stanoviti sokolstva, u tom pogledu, je poznato svakome i jedino ispravno: **SVAKI ONAJ JUGOSLOVEN, SVAKI SLOVEN, SVAKI SRBIN, HRVAT I SLOVENAC, KOJI JE PRIPRAVAN DA BEZUSLOVNO BRANI INTEGRITET, NEZAVISNOST I SLOBODU JUGOSLOVENSKIH DRŽAVNIH GRANICA PROTIV BILO KOG NEPRIJATELJA, I KOJI TEŽI ZA JACANJEM JUGOSLOVENSKE DRŽAVE, SOKOLSTVU JE, U DANAŠNJIH VREMENIMA, DOBRO DOŠAO SARADNIK,** — bez obzira na sve ostale ideološke i programske razlike. Radi se, dakle, samo o tome, da i druge organizacije prihvate ovo gledište, i da na delu pokažu da hoće da saraduju u tom duhu, pa je saradnja osigurana! Sokolstvo u da-

našnjim vremenima ne pozna drugog neprijatelja, sem što je onaj, ko bi hteo da nam otme slobodu, kao i onaj koji ne želi da se tome odupre. Sokolstvo je to dokazalo, ne samo u odnosu na „fante“, nego i u odnosu na sva druga udruženja, pa će tom svom gledištu ostati do kraja verno!

KO RAZBIJA NARODNU SLOGU?

„SOKOLSKI GLASNIK“ je, pre neko vreme, zabeležio prijatnu vest, da su se daci koji pripadaju naraštaju, na srednjim skolama u PTUJU, složili sa dacima koji pripadaju Katoličkoj dačkoj organizaciji, i da su stvorili zajednički odbor, pod geslom „da smo danas svi braća po krvi i jeziku i da moramo braniti Jugoslaviju“. Ljubljansko „JUTRO“ doznaje sada iz Ptuja, da je taj međudruštveni odbor bio raspušten i da je Katolička dačka organizacija u Ljubljani razaslala svima svojim udruženjima i pristalicama uputstva, da nigde ne stupaju u zajedničke akcije sa Sokolima ili bilo kojim drugim organizacijama.

Šta, dakle, vredi da Sokoli i sve druge organizacije imaju najbolje namere, pa da čak i članstvo klerikalnih organizacija instinktivno oseća, šta je u današnjim časovima potrebno, — kada je njihovim vrhovnim šefovima partijski interes i mržnja iznad svega?!

Смотра Соколске чете Раскршће, близу Сарајева.

Sjajna sokolska manifestacija u Ljubljani

U nedelju, 26 maja, priredio je Ljubljanski Soko vanredno uspeo javni nastup, koji se pretvorio u sjajnu manifestaciju sokolske i jugoslovenske misli. Prisutno je bilo preko 3.000 gledalaca, a učestvovala je i vojska ljubljanskog garnizona, uz prisustvo brigadnog generala brata Kukavičiča, kao i pretstavnika banovine i ostalih vlasti.

Pre početka vežbe ukazana je počast državnoj zastavi, praćena sviranjem vojne muzike i oduševljenim manifestacijama sokolstvu i Jugoslaviji. Starešina društva, brat Janko Jazbec, pozdravio je prisutne goste i Sokole, a naročito pretstavnika naše junačke vojske, generala Kukavičiča i završio pozdravom Kralju i Kraljevskom domu. Uz burne ovacije stupio je, zatim, ispred svrstanih sokolskih četa general Kukavičič, koji se zahvalio na pozdravu i u sjajnom govoru podvukao značenje sokolske misli za naš narod i za slovenstvo uopšte. Istakao je tesne veze koje postoje između vojske i sokolstva i kazao, da naša vojska računa uvek na sokolstvo, bude li trebalo braniti Kralja i slobodu Jugoslavije. Vojska i sokolstvo idu rame uz rame, što će se manifestovati i na budućem sletu u Beogradu, kad naš vrhov-

ni starešina i prvi Soko, Nj. V. Kralj Petar II uzme kormilo države u svoje ruke. Govor generala Kukavičiča bio je pozdravljen najoduševljenijim manifestacijama za Kralja, vojsku i sokolstvo, koje dugo nisu mogle da se stišaju.

Sledio je zatim odlično izveden program, koji je imao deset odabranih tačaka, sve lepših jedna od druge. U izvođenju toga programa učestvovala su sve vrste Ljubljanskog Sokola, sa prostim vežbama, različitim igrama uz muziku, i vežbama na spravama. Oko 500 vežbača pokazalo je da društvo Ljubljanski Sokol može da se ponosi svojim radom, i svojim sokolskim vaspitanjem. Naročito su se dopale tačke, sastavljene od brata Dr. Murnika, kao i one brata Kovača, načelnika Saveza SKJ. Za uspeh ove priredbe imaju zasluge svi vežbači, a naročito načelnik, brat Dr. Pustišek. Poslednja tačka, koju su izveli naraštajci, „Le naprej brez miru...“, bila je praćena burnim ovacijama, a zatim je čitavo mnoštvo otpevalo „Hej Sloveni“ i odalo počast državnoj zastavi, dok su vrste vežbača izvršile sjajan defile pred generalom, bratom Kukavičičem i starešinstvom.

- I — Pozajmice će se prvenstveno davati:
  - a) jedinicama u nacionalno ili sokolsko ugroženim krajevima;
  - b) jedinicama onih župa koje su dobile srazmerno manje pozajmice;
  - c) jedinicama koje se nalaze na selu i u materijalno slabijem kraju;
  - d) jedinicama onih župa koje redovno otplaćuju Savezu dane im pozajmice.
- II — Visina pozajmice određuje se jedino s obzirom na troškove gradnje doma koji bi normalno odgovarao broju stanovnika mesta gde se dom podiže i sokolskoj snazi i radu jedinice koja pozajmicu traži.
- Iznos pozajmice ne može biti veći od 1/3 potrebne građevne sume za samu gradnju, nračunajući vrednost gradilišta i uređaja doma. Kod domova koji će služiti i potrebama župskih uprava po mogućnosti davaće se i veće pozajmice.
- III — Pozajmica se može dati samo za dovršenje onih domova koji se već nalaze pod krovom i, čiju je gradnju Savezni građevnjo-umetnički osek (SGUO) odobrio. Jedinica je dužna tu okolnost dokazati fotografijama;

- osim toga treba podneti predračune potrebnih radova za dovršenje, dokaz o vlasništvu zemljišta kao i to da je jedinica isplatila savezne doprinose.
- IV — Za sve pozajmice do 5000 dinara i za pozajmice do 30.000 dinara za domove koji se podižu na državnom zemljištu predviđene su naročite olakšice.
- Isto tako su predviđene olakšice za domove sokolskih četa koji su se do 1 marta 1940 godine već nalazile u gradnji, ako ta pozajmica nije veća od 10.000 dinara.
- V — Molbe se podnose putem župske uprave, koje posle 1-III-1940 g. prethodno moraju ispitati župski građevnjo-umetnički oseci (referenti).
- Kao što u pogledu odobravanja projekata sokolskih domova, tako i u pogledu dodeljivanja pozajmica nailaze jedinice na poteškoće usled toga, što mnoge župske uprave nisu još obrazovale župske građevnjo-umetničke oseci (referenti). Jer, član 3 jednog i drugog pravilnika propisuje da građevnjo-umetnički osek (referent) župe mora elaborat, odnosno molbu preispitati i sa svojim mišljenjem i primedbama poslati Saveznom građevnjo-umetničkom oteku.

Министарство за физичко Васпитање и Бановина Хрватска

„Хрватски дневник“, од 4. јуна, објављује на уводном месту чланак др. П. Жилића о надлежности министра за физичко васпитање народа на подручју Бановине Хрватске, а поводом пута за израду правила змањских удружења културно-телесног васпитања, које је недавно г. министар прописао, у циљу што успешније организације змањских спортских савеза Краљевине Југославије.

Чланак каже, да би те упуте према својој садржини имале да важе и за спортска друштва на подручју Бановине Хрватске, па тврди, да министар физичког васпитања није надлежан прописивати такве упуте за подручје Бановине Хрватске. Према том чланку, власт министра за физичко васпитање се протеже само изван подручја Бановине Хрватске, док је цела организација спорта на подручју Бановине Хрватске посве самостална и независна од министарства за физичко васпитање, и подлежи само врховној власти Бановине Хрватске. Министар на свом подручју и банска власт на свом подручју, су два посве једнакоправна органа, без икаквог права првенства, а ниједан од њих није „примус интер парес“.

Чланак тврди даље, да је, према данашњем правном стању, немогуће установити змањске спортске савезе, који би били „једини врховни званични претставници телесног васпитања према врховној државној управи и према иностранству“. Ни сами спортски савези с подручја Бановине Хрватске не могу, све кад би и хтели, ступити у некакав змањски спортски савез, којему би врховни орган био министар физичког васпитања, јер би тиме признавали надлежност државних власти, која за њих није надлежна. Потреба за-

јединичког змањског савеза није оправдана ни тиме, што интернационална спортска федерација признаје само један савез у свакој држави, јер то може вредити само за оне државе, где постоји јединствена надлежност, чега у Краљевини Југославији нема.

Чини се да то није само лично мишљење др. Жилића, већ да то мишљење деле и званични кругови у Бановини Хрватској, јер је сличну изјаву дао и г. др. Крњевић, — што би значило, да ти кругови намеравају отклонити објављена упутства министарства за физичко васпитање народа, или барем одустати од њиховог извршења на подручју Бановине Хрватске. Зато се очекује да ће компетентни фактори одговорити на аргументе г. др. Жилића, који су у многим тачкама неодрживи.

Осврћући се на чланак др. Жилића, љубљанско „ЈУТРО“ каже:

„Изгледа према томе, да ћемо у будућности на спортским приредбама међународног значаја наступати са две екипе, као Југословени и као Хрвати; — наравно, ако међународне спортске организације буду спремне да се поклоне пред аргументима г. др. Жилића. Међутим федеративни кантони Швајцарске, наступају у спортском свету као јединствене јединице, једнако као и Уједињене државе Северне Америке. У Загребу пак мисле, да ће у великом свету направити изминку за нас, ваљда зато, што у спортском свету не би могли да се макну без нашег учешћа и што би међународни стадиони остали празни, кад се не би на њима јавили разни спортски савези из наше државе.“

Protivnici Sokolstva

PREMEŠTANJA U MASI!

Пишу нам из Supetra на Брачу: У овом мјесту још увек се спроводе прогони свјесних и идеалних sokola, тако да је у овој години из нашег друштва премјеšten ogroman broj. Protivnici sokolstva, ovakvim postupkom oslabiti će samo brojčano našu jedinicu, ali duhom nikada, jer ćemo u borbi ustrajati i pobijediti, a braća koja su premještena, će biti još požeštvovaniji u radu na novim jedinicama.

Radman Ivo, činov. pošte, društ. barjaktar i pročelnik dilek. sekcije premješten je u Bosanski Petrovac. Vušković Ivan, por. egzekt., dugogodišnji društ. načelnik i agilni radnik u društvu, premješten u Omiš, a nakon petnaest dana u Trogir, i to o svom trošku. Rakušček Vilim, geómetar, član uprave, premješten u Krk. Delić Andrija član služ. sreka. nač. premješten u Split. Kuljiš Vladimir, nast. grad. škole, dugogodišnji društ. prosvjetar, premješten u Komižu. Dragičević Marko, sud. oficijal, društ. gospodar i agil. radnik, premješten u Tjesno. Razmilic Jakov, viši sud. oficijal, član uprave premješten u Orebić (istome za par mjeseci ističe pravo za mirovinu). Beloti Darko sudski činov., dugogodišnji zamjen. načelnika i požrtvovani radnik, premješten u Šibenik. Armanini Ivo,

lučki peljar, član uprave, premješten u Rab. A očekujemo i daljna premještenja.

Ova progonojena braća premještena su jedino zato što su sokoli, koji su uvijek bili spremni sve žrtvovati na oltar domovine, a za čast Kralja i Jugoslavije! Oni su i nakon ovih progona i nanešenih im materijalnih šteta, još uvijek puni sokolske volje i ideala!

JOS O PREMEŠTENJIMA UCITELJA

Пишу нам из Splita: Premještenja naše braće učitelja u najzabitija sela u Banovini Hrvatskoj izazvala su razumljivo ogorčenje u čitavoj nepristrasnoj javnosti, jer je svakome očito, da se išlo za tim, da se nepravedno kazne najbolji i najprobraniji nastavnici bivše Primorske banovine, samo zato, što su bili članovi Sokola i što su ostali verni svojim uverenjima. Iz Solina javljaju, da je premještenje brata Joze i sestre Dinke Grgić teško pogodilo tamošnje sokolsko društvo, čiji su oni bili marljivi članovi. Ali je time pogodena i školska nastava u Solinu, koja je izgubila dva odlična pedagoga. Iz Kaštel-Sućurca nam pišu, da premještenje brata Josipa Krvavice nije imalo drugi cilj, nego da pogodi tamošnje sokolsko društvo, čiji je on bio prosvetar. A premještenje brata Lovre Hribara, kome fali samo

ZAKLETVA REGRUTA

У недељу је, у свим већим варошима у Југославији, објављена свечана заклетва регрута. У Београду је заклетва објављена на Бањици, у присуству министра војске и морнарице, генерала Недића, који је новим браниоцима отаџбине одржао родољубива говор, позивајући војнике, да буду достојни својих славних предака, у борби за Краља и Југославију и подвлачећи, да је ово свечан тренутак у њиховом животу. На крају је министар војске позвао војнике, да кликну „Живео!“ врховном заповеднику, Њ. В. Краљу Петру II, и врховном инспектору земаљске оружане силе, Њ. В. Кр. Вис. Кнезу Намеснику Павлу. Коначно је поздравео војнике, са покликом „Живела југословенска војска!“

У Загребу је свечана заклетва одржана на соколском стадиону Краља Александра I, у присуству више генерала. Том приликом је бригадни генерал Марић одржао говор, у коме је казао, да је читав наш народ, — Срби, Хрвати и Словенци, поносан на своје војничке одлике, па да ће зато сви са највећим одушевљењем бранити свога Краља и границе Југославије. У данашњим озбиљним временима треба да смо спремни одупрети се сваком нападају. „Ми не тражимо ни од кога ништа, али смо се најодлучније решили да бранимо своју земљу и њену стечену слободу.“

Свечане заклетве регрута објављене су исто тако у Сплиту, Новом Саду, Суботици, Бијељини итд.

Upozorenje dopisnicima i saradnicima!

Molimo najsrdačnije braću dopisnike i sve one koji šalju bilo kakav napis, da se štampa u „Sokolskom glasniku“, da nam sve to ispišu po mogućnosti na mašini, a ako ne, onda što čitljivijim rukopisom, i to samo na jednoj strani hartije, a nikako na obe strane.

Isto tako molimo, da to ne bude suviše zbijeno napisano, već da po strani i između redova ostane izvesna praznina.

To je neophodno potrebno zbog rada u štampariji i u redakciji. Inače smo prisiljeni da napise, koji su suviše zbijeno i nečitljivo pisani, a naročito ako su pisani na obe strane, ostavimo po strani.

Ovom prilikom molimo još jednom braću saradnike i dopisnike, da nas o događajima u sokolstvu izveštavaju bez ikakvog zakašnjenja, već da odmah, čim se nešto, što je iole pažnje vredno, dogodi, pošalju o tome izveštaj „Sokolskom glasniku“.

godina dana do pune penzije, i koji je već dugi niz godina službovao na opšte zadovoljstvo, u Splitu, cenjen od čitavog građanstva, izazvalo je gnušanje, pogotovo kada se zna da je, nakon toliko uspešnih godina službe u Splitu premješten u seoce Luku, daleko od svih saobraćajnih veza! Slične vesti dolaze nam i o drugoj premještenoj braći, ali svapogodena društva pri tom ističu, da ih to neće pokolebati u njihovom radu, a progonojena braća će i u mestima svoga izgnanstva umeti da šire zdravu narodnu misao.

Iz slovenskog sveta

VESTI IZ SLOVAČKE

Umesto Šanje Macha, koji je nedavno dao ostavku, kao zapovednik Hlinkine garde, došao je na čelo te garde Franjo Galan, koji je do nedavno bio sekretar slovačke vladine stranke. Galan je rođen god. 1908 u Bratislavi, a istakao se kao pristalica krajnjeg slovačkog separatiste, današnjeg predsednika vlade, Dr Tuke.

POLJACI U RATU

Javljaju iz Pariza, da su odredi poljske i češoslovačke vojske učestvovali i u poslednjim žestokim borbama na zapadnom frontu, jednako kao i u borbama oko zauzeća Narvika. Tvrdi se da se na zapadnom frontu istakao čitav niz poljskih i češoslovačkih avijatičara, a poljske trupe oko Narvika da su imale naročitog uspeha u operacijama. U operacijama u kanalu La Manš, prilikom ukrcavanja savezničkih četa, važnu ulogu su igrali i poljski ratni brodovi, „Bliskavica“ i „Bura“. — Poljska vlada u Angersu je, na naročitoj sednici, izglasala rezoluciju, kojom izražava puno poverenje u saveznike i odluku da se bori do konačne pobeđe.

IZ ČEŠKO-MORAVSKOG PROTEKTORATA

„Prager Zeitungsdienst“ javlja, da je od Narodnog suda u Berlinu bio osuđen na 10 godina tamnice, Karel Bubnik, iz Terezina, zato što je širio protunemačke vesti. Isti sud je osudio Antonina Harlaka na 3 i po godine tamnice, a Alojza Babicu na godinu dana tamnice, zbog veleizdaje. Osuđeni su također Jaroslav Jirka i sudetski Nemas, Johan Slais, zbog širenja veleizdajničkih vesti. Prema nemačkim vestima, osuđen je i Old. Kothbauer iz Tišnova na 3 godine zatvora zbog širenja letaka. — Prema narednjenju vlasti, u varoši Jihlava ne smeju više da postoje napisi na

češkom i nemačkom jeziku, već jedino na nemačkom, a u iznimnim slučajevima češki jezik može da bude na drugom mestu. — „Češoslovački boj“ (Pariz) javlja, da postoji namera da se od strane i još neki spomenici u Pragu, a među njima i spomenik Sv. Vaclava te spomenik Husa. Listovi u protektoratu nemaju, međutim, o tome nikakvih vesti.

CESI I SLOVACI U INOZEMSTVU

Češoslovački narodni odbor u Parizu javlja preko francuskih listova, da je primio iz Slovačke pismo od tamošnjih slovačkih legionaraca, kojim se pozdravlja rad češoslovačkog zagraničnog odbora i izražava nepoverenje prema današnjoj slovačkoj vladi. Tvrdi se dalje, da su slovački legionari uputili pozdrav i češoslovačkoj vojsci u Francuskoj, u kome kažu da sa ponosom gledaju na jednog od vođa te armade, svoga slovačkog zemljaka, generala Viesta. Istovremeno se javlja, da je i zajednički narodni odbor Čeha i Slovaka u Americi uputio pozdrav češoslovačkoj vojsci u Francuskoj. Pariska štampa javlja, da je češoslovački poslanik u Parizu, Dr. Osuski, dao izjavu agenciji Avas, povodom uspeha češoslovačkih avijatičara u borbama na zapadu, o kojima piše čitava francuska štampa.

Među izbeglicama iz Belgije u Francuskoj nalazi se i velik broj Čeha i Slovaka, koji su imali jake kolonije u toj zemlji; tako da je u Belgiji bilo desetak škola za češoslovačku decu. — Češki listovi javljaju, da će i ove godine biti otvoren češoslovački paviljon na svetskoj izložbi u Njujorku i da će prikazati senzacionalni film o događajima u Češkoj, posle Minchena i 15 marta.

Peti broj nove godine časopisa „SOKO“

Pred nekoliko dana izišao je peti broj za g. 1940, odlično uređivanog časopisa „SOKO“, lista za sokolski život i rad, koga izdaje Savez Sokola K. J. — Ovaj broj ima vrlo obilat i raznolik sadržaj, bogato je ilustrovan, a u njemu se ističu naročito ovi članci:

Sokolstvo i narodne vrline, članak od Miloša Stanojevića;

Junaštvo jednog naroda i njegova kultura i civilizacija, uvodnik od Uredništva;

Dostojevski i Rusija, članak od Antuna Milinkovića;

Jugoslovenska sokolska omladina in naše narodno odbrambeno delo, Marjan Tratar;

Sokolstvo, sport, gimnastika, Miroslav Vojinović;

Rad dece na Petrovoj petoletki, V. Koljenšić;

Pesma: Čoban, Stanko O. Stanković;

Telesno vaspitanje omladine u Jugoslaviji (I. Kovač);

— O sistemu vaj pri katerih je treba več telodavcev (Dr. V. Murnik); — Sokolske pomoči, sokolski drugovi i bratstvo (Ing. V. M. A.); — Saveti o nezi boleznog deteta (Dr. A. S. Šević).

Sokolsko selo (Jedna naša mana); — Trezvenost (Šta doživljuje porodica i društvo od alkoholičara); — Sokolsko pozorište (O pozornici); — Nove knjige; — Beleške.

NARAŠTAJSKA STRANA

Roditelji i naraštaj (M. Minica); — Na olujnom otočju (I. Mileta); — Zavidnost i pedagogija (I. A. Tabaković); — Tri kilometra na sat (Lj. Jakovčev); — Omladinski pesnici (S. Jovanović, Č. Pavlović, I. A. Tabaković, I. Milačić, L. Marcikić); — Radovi našeg naraštaja (H. Serventi, B. Pavković); — Križaljke i rebusi.

Časopis „SOKO“ je reprezentativan i centralni sokolski časopis, koji prati jednako duhovni život našeg sokolstva, kao i njegov rad na telesnom vaspitanju našeg naroda, pa treba da ga ima svaki svestan Sokol, u toliko pre što godišnja pretplata iznosi samih 45 Dinara, a list izlazi svakog meseca.

Pretplaćujte se, zato na časopis „Soko“, a pretplatu šalžite na adresu: Administracija sokolskih listova, Beograd, poštanski pretinac 342. — Broj čekovnog računa: 57-686.

Od tri, na — trideset i tri!

„HRVATSKI DNEVNIK“ se, u broju od 5 juna, osvrće na jedan članak „ROMA FASCISTA“ o Jugoslaviji, pod naslovom „SRBI I HRVATI, DVA IMENA, DVA NARODA“. I to se „Hrv. dnevniku“, naravno, čini... Kao što mu se dopadaju i tvrdnje, da su „naučni s jedne i druge strane jednodušni da su Hrvati i Srbi dva različita naroda“; da je „najbolji način individualiziranja naroda na Balkanu, u odnošaju vjera“ i da je „srpsko hrvatska narodnost politički izum“; — ma da su sve te tvrdnje iz osnova netačne, jer su baš naučnici uvek bili za jugoslovensko narodno jedinstvo, a protivnost mu je došla sa strane politikanata, jednako kao i poistovetovanje vere i narodnosti.

„Roma Fascista“ se, međutim, ne zadovoljava time, već logično polazi i dalje, pa kaže da „u Jugoslaviji žive Srbi, Hrvati, Slovenci, Dalmatinci, Bosanci, Crnogorci itd.“, što je „Hrv. dnevniku“ vrlo krivo, jer je „apsurdno govoriti o posebnom dalmatinskom, bosanskom ili crnogorskom narodu, kao što to čini italijanski list“. I zbog toga „H. dnevnik“ moli italijansku štampu, da pravilnije obave-

stava svoju javnost o našim prilikama.

Italijanski list može, međutim, da mu odgovori: „TU L' AS VOULU, GEORGES DANDIN!“ Jer i slepicima je jasno, da je princip da smo jedno, od koristi baš nama, Srbima, Hrvatima, Slovencima i Bugarima, pa da su ga zato i zastupali uvek najidealniji naši predstavnici; dok je svima drugima u interesu da nismo jedno, pa su zato takve teorije i nalazile uvek punu podršku iz vana! A čim je drugima u interesu, a nama na štetu, da ne budemo jedno, jasno je da se oni neće zaustaviti samo na dva, ili tri dela, već na što više sitnih delova. I zar je to prvi put, da se ističe zasebna dalmatinska i zasebna bosanska i crnogorska narodnost? Zar nije ona, već i davno pre, i to uvek iz vana, bila isticana, ne samo protiv jugoslovenstva, što se „H. dnevniku“ dopada, već i protiv hrvatstva i srpstva? A kad se počne sa drobljenjem, tu nema konca. Pa ako je nekome u interesu da bilo koji deo naše zemlje ili mora ne bude jugoslovenski, jasno je da mu nije u interesu da bude ni hrvatski!

Ali, naravno, „H. dnevnik“ neće ni ovoga puta to razumeti...

Kako se brane male države?

Svajcarski list „National Zeitung“, piše o poukama iz sudbine malih naroda, koje treba da prime i ostali mali narodi, a naročito Svajcarska. List, kaže, da su dosadašnji primeri pokazali, da najveću opasnost za male države predstavlja unutarnja razroznost, nesloga, dezorijentacija, dezorganizacija i apatičnost. Svajcarska je stoga mnogo naučila, tako da njena javnost ne trpi više ni jedne defetističke reči, i svuda progoni one, koji šire malodušnost i koji nasedaju stranoj propagandi. Svajcarska je preduzela sve mere za odbranu od padobranaca i uložila je sve snage da pribavi što više lovačkih aviona, jer se pokazalo da su oni najefikasniji za odbranu zračnog prostora. Isto tako se uvidela važnost protivavionskih topova. Uzele su u obzir najmodernija sredstva za odbranu od oklopljenih jedinica i tenkova, pa su iskoristile sve prirodne i veštačke prepreke. Naročita je pažnja posvećena i tome, da se vojsci usadi u srce čvrsta odluka i fanatizam da se svaka stopa brani do poslednjeg daha i da se iskoriste sva sredstva da se spreči udarna snaga protivničkih tenkova. Već unapred je određeno, na koji način treba rušiti mostove, kako treba da se skrivaju avioni, da se izgrade podzemni aerodromi itd. Načelo svake manje države, koja hoće da se brani treba danas da bude: Upotreba vazduha za gibanje, a podzemnih skloništa za mir i za sigurnost.

TEČAJEVI U SOKOLSKOM DRUŠTVU KREKA

Sokolsko društvo Kreka, župa Tuzla, održalo je u prostorijama sokolskog doma jednodnevni tečaj sokolskih četa. Program tečaja bio je u glavnom, uvečbavanje prošlih vežbi za slet u Beogradu, koji će se održati iduće godine. Od pet pozvanih četa, koliko ih društvo ima, odazvale su se svega tri čete, i to čete Husina, Dubrave i Porječina. Tečaj je dobro uspio, a braća koja su prisustvovali tečaju, pokazala su naročitu volju za rad. Tečaj su vodili referent za čete br. Vadjnal i načelnik društva br. Arnatović.

Isto društvo završilo je pre nekoliko dana i pčelarski tečaj, koji je trajao punih dvadeset dana. Tečaju su prisustvovali, kako članovi četa, tako i članovi društva. Za tečaj su se naročito zainteresovala neka braća sa sela, koja su sa puno volje pratila rad i u svojim selima već podigla pčelinjake. Tečaj je sa mnogo volje i uspeha vodio br. Vadjnal Milan Stefanović

Naša štampa i rat

Još 17 maja zaključio je Ministarski savet, da znatno pooštri zakon o štampi, obzirom na ratne prilike.

ZABRANJUJE SE PUTEŠTAMPE: 1. ispoljavanje stava u korist jedne od zaraćenih strana, 2. izazivanje nezadovoljstva ili mržnje protiv jedne od zaraćenih strana, 3. potstrekivanje na neprijateljski čin za jednu od zaraćenih strana, 4. vredanje ili nepoštivanje vojske ma koje strane države, 5. izmišljene i neistinite izveštaje čijim se objavljivanjem mogu poremetiti odnosi između koje strane i naše države.

KAZNE SU: zatvor do dve godine i globa do 100.000 dinara. Za rasturača i prodavača takvih novina zatvor do šest meseci i globa do 10.000 dinara. A inače je određen vrlo brzi postupak u progonu.

ČITAJUĆI NOVINE...

Nedavno je otkrivena krupna ucenjačka afera u Zagrebu, u kojoj je prilično krupnu ulogu igrao i Miho Krizman za koga se javljalo, da se razbacivao svojim položajem u „HRVATSKOJ GRADANSKOJ ZASTITI“, i koji je baš time potkrepeljivao svoje ucenjačke operacije. Sada, međutim, vrhovni zapovednik „Hrvatske građanske zaštite“, g. Kemfelja, javlja novinama, da Krizman nije bio član Zastite, već da se neovlašteno izdavao kao takav i da je zloupotrebljavao ime te organizacije.

Teško je, naravno, utvrditi u jednom totalitarnom sistemu, kakav je onaj oko „Hrvatske zaštite“, da li je pomenuti Krizman bio član Zastite, ili ne. Ali je više nego sigurno, da nije on jedini, koji „zloupotrebljava“ ime te organizacije za razna nasilja i operacije; da svi oni to čine javno i u brk svima vlastima, i da ih se g. Kemfelja odriče tek onda, kad skandali postanu i suviše krupni i kad dodu u novine...

ZAR NEBI, DAKLE, BILO VEĆ KRAJNJE VREME, DA SE RASPUSTI TO POGORSANO IZDANJE PRETORIJANACA, koje je, već davno pre Krizmana, zloupotrebilo svoje sopstveno ime, a za čije ukinuće mole već i mnogobrojne organizacije HSS, naročito one na selu, koje su već site i presite njenog terora?!

Jedan list na našem primorju, koji vrlo rado podvlači svoje jugoslovenstvo i slovenstvo, objavio je nedavno geografsku kartu, pod naslovom, „Mediteran i italijansko-englesko-francuski interes“, ali ne našem, već na stranom jeziku. Kad bi se radilo o nekim dalekim zemljama, ili bar o drugim državama, a ne o našoj, možda nam ne bi ni kopalo toliko oči, da krupnim slovima čitamo „Türkei“, „Frankreich“ itd... Ali kad u našem listu moramo da čitamo „Adriatisches Meer“, „Agram“, „Belgrad“, itd., onda to zaista prelazi svaku meru...

»POŠAVSKA HRVATSKA«, »HRVATSKA STRAZA« i mnogi drugi listovi u Banovini Hrvatskoj, objavili su nedavno zaključak opštinskog veća u Delnicama, kojim se bivši sreski načelnik u tom kraju, Dr. Dolušić, imenuje za počasnog građanina, zato što je, za vreme izbora, god. 1938 (citiramo doslovce) »SPRIJEČIO U POSLJEDNJI ČAS POKOLJ NEĐUŽNOG I GOLORUKOG HRVATSKOG NARODA«. U tom zaključku se dalje kaže:

»Uklonivši na deset dana zandarmერიју sa terenskog rada, povjerivši sigurno-redarstvenu službu civilnim službenicima, te na taj način odstranivši iz Delnica jednoga bjesomučnog zandarmerijskog oficira, Dr. Dolušić je u zadnji čas zaprijetio jedno-paklenski pripremljeno krvoproliće u Delnicama, koje je imalo biti veće, nego slična krvoprolića u Sibirju, Stajnici, Senju i ostalim Golgotama drage naše domovine Hrvatske. Pored mnogih naših života, spasio je tada Dr. Dolušić i život našega narodnoga zastupnika, Dr. Ivana Subašića. No još je veća zasluga Dr. Dolušića u tome, što je tima svojim mjerama raskrinkao podmukle i sistematske metode, sa kojima su bivši protuhrvatski režimi ubijali goloruki narod.«

Čini nam se, da su to veoma krupne reči i, što je važno, one su slobodno objavljene. Ako su tačne, one ne mogu da se likvidiraju samo time, da se oda počast onome, koji je sprečio tako strašne stvari, već bi krivci za takve strahote trebali da budu pozvani

na odgovornost, pa da se ispita, u kolikoj meri sve to odgovara tako krupnim rečima. Jer, da je za vreme prošli i preprošli (a nazalost i ranijih!) izbora, bilo kod nas i nasilja i žrtava, to je sigurno. Ali da li je sve to zaista bilo baš tako, da nema za to drugog naziva, nego li je »ubijanje golorukog naroda«, »pokolj neđužnog i golorukog hrvatskog naroda« itd.; pa da može da se tvrdi, da su »paklenski bila pripremljena još veća krvoprolića«, te da su takvi »pokolji i krvoprolića bili izvršeni u tolikim mjestima Hrvatske«... I da li je to zaista tačno, da je u »pripremljenom pokolju golorukog naroda«, u Delnicama, trebao da pogine i sam današnji ban, Dr. Subašić, o čijem hrvatskom i jugoslovenskom rodoljublju nije nikada moglo da bude sumnje?!

Ovakav rečnik predstavlja u najmanju ruku gomile žrtava, pa gotovo i građanski rat; a nama se čini da, i pored svih nasilja i žrtava, kod nas ipak nije još bilo do toga došlo. A ako nije, — kome je u interesu da se, baš u današnjim vremenima, kada sva brigma treba da bude obrnuta spoljnim opasnostima, i nakon sklopljenog sporazuma, — zvanično i pod masnim naslovom, »ZADNJI POKUŠAJ UBIJANJA HRVATA U MASAMA« (»Hrv. straža«), štampaju ovako krupne tvrdnje, koje svojim izrazima potsećaju na strahote vartolomejskih noći i koje ne mogu da urode drugim, nego li širenjem otrovi i mržnje?!

Na dve sitnice, ali vrlo karakteristične, našli smo u poslednjem broju »HRVATSKE REVIIJE«, koju izdaje »MATICA HRVATSKA«, u Zagrebu.

Pišući o smrti hrvatskog književnika, Arseno Vencelidesa, »Hrvatska revija« kaže, da je Vencelides »bio orijetiran srbofilski i jugoslovenski, te da se pridružio napadajima na Maticu Hrvatsku«. I zbog toga, nema u toj suvoj zabelešci ni jedne tople reči o tom hrvatskom književniku.

Svi, međutim, koji su poznavali poč. Vencelidesa znaju da je bio izrazit Hrvat, koji se (kao što sama »Hrvatska revija« priznaje) zanimao isključivo hrvatskom književnosti, i koji se od Hrvata, kakav je n.pr. predsednik Matice Hrvatske, g. Dr. F. Lukas, razlikovao samo po tome, što NIJE mrzio Srbe i Jugoslovene, kao oni. A to je, za gospodu oko »Matice Hrvatske« dovoljno, da ga oglaše, ne samo za »srbofilski i jugoslovenski orijetisanog«, nego i za »izdajicu hrvatstva«, koji ne zaslužuje ni da mu se kaže: »Počivaj u miru!«...

Međutim, ako »Hrvatska revija« zaključuje da je Vencelides bio »srbofilski orijetiran«, zato što je napadao »Maticu Hrvatsku«, onda su srbofilski orijetisani, ne samo gg. Dr. Maček, Herceg, Krnjević itd., nego i ogromna većina Hrvata, koji se nikako ne slažu sa reakcionarnim i protuslovenskim držanjem te ustanove.

U istom tom broju kulturtreger-ske »Hrvatske revije«, čiji stalni i glavni saradnik je g. Dr. Ernest Bauer, iz Münchena, našli smo i preživu zabelešku o onima, »koji se još ni danas u svojoj književnosti i umjetnosti ne mogu pomaknuti dalje od Kosova i Kajmakčalana...«

Od Kosova i Kajmakčalana mi i ne želimo da se pomičemo, a najmanje tako daleko, da izgubimo vezu sa svime što je hrvatsko, srpsko i slovenačko, i sa svime što je slovensko i jugoslovensko... I da stignemo do toga, da za glavnog saradnika i mentora imamo g. Dr. Ernesta Bauera...

Гласови штампе

I splitski „Народни лист“ се, у уводном чланку последњег броја, занима големим променама у унутрашњој политици и структури Великебританске империје, па том приликом каже: „Диктат патриотске нужде нам каже: Проведимо и ми такву револуцију. Проведимо је у истом циљу у којем је провела и даље је проводи Енглеска: у циљу одбране земље и државе. Проведимо револуцију, не само на терену свега рада и иметка, у служби одбране Југославије, него и на свим подручјима. Нека престане да важи све оно, што припада појединцима па и великим скупинама, а не припада Југославији, а да важи само оно, што припада Југославији. Проведимо револуцију, у којој ће најприје нестати свих страначких затегнутости, свих регионализма, свих засебности и посебности, а остале само јединица и њен опстанак као једини циљ и једини програм. Проведимо револуцију и оборимо све наше симпатије и антипатије, што нас раздвајају и одаљују, и примимо се принципа, да нам је пријатељ само онај ко хоће Југославију, њену одбрану и њен опстанак.“

Љубљанско „Јутро“ од 2 јуна, посвећује свој уводни чланак такође „духу народне солидарности“, о коме смо и ми говорили у уводном чланку прошлог броја „Соколоског гласника“. Љубљански лист каже, да су се преварили сви они, који су рачунали да ће наше међусобне свађе моћи да употребе против наше заједничке слободе. Међутим, још увек се из иноземства чују гласови, да је наша држава вештачка творевина; али се све те комбинације разбијају о чињеницу, да нема ни једног свесног Словенца, Хрвата ни Србина, који не би видео, да једино у независној Југославији може да очува своју слободу и будућност. И то уверење треба

ширити у све слојеве нашег народа.

„Свуда треба гојити дух народне солидарности, и ширити сазнање, да смо у данашњим тешким приликама чланови исте породице. Тај дух солидарности не сме да се ограничи само на опште изјаве, нити само на питања велике народне и државне политике, већ он мора да прожме и наш свагдашњи живот, у свим социјалним и економским питањима и тешкоћама. Послодавац и радник треба да буду свесни своје повезаности, јер слабо служи, и отаџбини и себи, онај који данас мисли на своје личне интересе. То важи и за наше село, које у данашњим временима треба да уложи максимум напора, да постигнемо што бољу жетву и што више пољопривредних добара. Дух солидарности треба да веже све наше земљораднике, да једни другима помогну у раду, да се не пропусти ни најмања корист, јер је рад у позадини данас најбољи савезник оружане силе, за одбрану отаџбине.“

„Врбаске новине“ посвећују толаб чланак данашњој улози соколства у нашем народу, и кажу:

„Југослоvensко соколство сад није више само организација, која се ограничила на свој строго програмски рад, — телесног и духовног васпитања својих припадника, — већ је у свој програм унело нове и у садашњем периоду људског живота, потребне правце рада, који одговарају тежини данашњих међународних догађаја.“

Оно је одлучило да апсорбује све телесне, моралне и духовне снаге својих припадника и створи од њих несаломљиву брану свесних грађана наше отаџбине.

Своме чланству, соколство је дало нове дужности, — дужности које су светије од свих досадашњих њихових дужности.“

Zanimljivosti iz doma i sveta

Prošle nedelje je stigla u Beograd delegacija Sovjetske Rusije, kojoj je na čelu bio sovjetski poslanik u Sofiji, g. Lavrentijev, a koja je imala za cilj da izmeni ratifikaciju sklopljenog trgovinskog ugovora između Jugoslavije i Sovjetske Rusije. Sovjetska delegacija je boravila u Beogradu tri dana, pa je tom prilikom g. Lavrentijev bio primljen u audijenciji od Nj. Kr. Vis. Kneza Namensnika Pavla, a imao je višestruke sastanaka i dogovora sa predstavnicima Kraljevske vlade, kao n. pr. sa predsjednikom vlade g. Cvetkovićem, te sa ministrima, g. Mačekom, Cincar-Markovićem, Andresom itd. Sovjetskim predstavnicima priređeno je nekoliko banketa, na kojima su pale zdravice za što veće približenje obeju zemalja. Ruska delegacija posetila je, sem toga, beogradske znamenitosti, kraljevsku zadužbinu na Oplencu, poklonila se senima Viteškog Kralja Aleksandra i grobu Neznatnog junaka na Avali, razgledala je Arandelovac, Topolu itd. Domaća, kao i strana štampa, posvećuje veliku pažnju boravku sovjetske delegacije u Beogradu i uspostavi trgovačkih veza između Jugoslavije i Sovjetske Rusije, pa mnogi listovi tvrde, da će u dogledno vreme doći i do uspostave redovnih diplomatskih odnosa.

Poslednje vesti javljaju, da je na zapadnom frontu, na liniji reke Some, u sredi izjutra započela velika nemačka ofanziva protiv zavezničkih četa. Medutim su Nemci uspjeli da potpuno okupiraju čitavu Belgiju i mali deo severne Francuske. Pošto je veći deo belgijske vojske kapitulirao, francuske i engleske snage u Belgiji i Flandriji pružale su još dugo vreme odlučan otpor, a zatim su sve učinile, da se prevezu ladama u Englesku preko luke Denkerka. Dok nemački izveštaji tvrde, da su zarobili u belgijsko-holandijskoj ofanzivi preko 300.000 Francuza i Engleza, saveznici kažu da im je uspelo veći deo četa iz Belgije prevesti u Englesku. Cilj nove nemačke ofanzive izgleda da je uperen na zauzeće Pariza. Prema francuskim vestima Nemci su bacili u borbu oko pola miliona ljudi, pa Nemci tvrde, da su na nekim mestima već ušli u utvrđenja Weygandove linije, koja su se na brzu ruku izgrađivala. Francuzi, naprotiv, javljaju da su odbili svuda neprijateljske napade, koji je samo na par neznatnih mesta napredovao. Obzirom na goleme snage, koje su se tu sukobile, situacija može da se izmeni iz časa u čas. Izgleda da su Francuzi rešili da taktički ostanu, a strani izveštaji tvrde, da je izgrađen čitav niz odbrambenih linija između današnje fronte i Pariza; pa ako bi morali napustiti liniju na Somi, da bi Francuzi pružili drugi jaki otpor na reci Marni. Po svemu izgleda, da su Nemci rešili da najpre pokušaju obračun sa francuskom vojskom i da tek onda učine pokušaj navale na Englesku i iskrcavanja na britanskim ostrvima. Engleski predsednik vlade, g. Čerčil, je medutim održao govor, u kome je kazao, da će se Engleska boriti do konačne pobeđe, odozvajajući hrabro svima napadajima, pa čak i najgorim neuspesima.

„Hamburger Fremdenblatt“ je, u broju od 1 juna, objavio zanimljiv članak, pod naslovom „Obracun“, u kome iznosi nemačko gledište prema ostalim državama

u svetu. Prema tom gledištu, postoje samo četiri velike sile, koje moraju dominirati svetom i upravljati drugim narodima; a to su Nemačka, Japan, Severoamerička Unija i Sovjetska Rusija. Berlinski zvanični krugovi objavljuju taj članak na taj način, da je cilj Nemačke, da slomi princip evropske ravnoteže, koga zastupaju Engleska i Francuska, a koji je nelogičan, jer baš iz njega izvire opasnosti rata među evropskim narodima. Princip ravnoteže potstrekava male narode da se udruže u međusobnoj borbi, pa da se tako mali i nesposobni suprotstave akciji velikih i sposobnih naroda. Mir i poredak u svetu može se osigurati, naprotiv, jedino onda, ako sposobni i veliki narodi upravljaju malima. U Americi dominantan položaj ima Severoamerička Unija i tako treba da ostane, bez obzira da li se time zadovoljavaju manje američke države. Pošto je pak Rusija u glavnom istočna i azijska država, dominantan položaj u Evropi treba da ima Nemačka, jer joj taj položaj pripada po broju stanovništva, po geopolitičkom principu, po vojničkoj snazi i po istorijskoj misiji.

Istovremeno je zapažen i članak „Völkischer Beobachter“, u broju od 1 juna, u kome se traži, da se međunarodno pravo iz osnovna izmeni, prema nacionalističkim shvatanjima, te da se zabace dosadašnji principi, koji su služili samo Francuskoj i Engleskoj. Članak traži, između ostalog, da u buduće međunarodno pravo ne sme da prizna emigrantske vlade; i čim je teritorij jedne države okupiran, da ta država i pravno treba da prestane postojati.

Pariski izveštitelj švajcarskog lista, „Baseler Nachrichten“, piše o raspoloženju u Francuskoj, nakon žestokih borbi u Belgiji i Holandiji, i nakon povlačenja francuske vojske. Članak kaže:

„Prava veličina naroda, jednako kao i poedinaca, ispoljuje se u nesreći. Francuske vlasti i francuski narod su smesta shvatili težinu položaja i odlučno su reagirali. Bezobzirna iskrenost predsednika vlade, Reynauda, delovala je zaista kao čudo. Francuska vojska je baš poslednjih dana dokazala, koliko zaslužuje pouzdanje naroda; a primer vojske galvanizirao je široke narodne slojeve. Svi hoće da budu dostojni onih, koji, uz najteže napore, brane otadžbinu. Na svakom koraku se pružaju dokazi, koji pokazuju, da posvuda vlada najbolja volja. Energija vlade, koja je usmerena sva u jednom pravcu, izaziva najbolji utisak. Širitelji paničnih vesti i malodušnici primorani su, da se posvete ozbiljnom radu, umesto da brljaju. Pošto su se tuđi agenti pomešali i među izbeglice iz Belgije i Holandije, provedena su i među njima najstrožija čišćenja. Treba priznati da političke i sindikalne radničke organizacije iskreno podupiru vladu i da niko više ne misli na klasne razlike. Svi Francuzi su solidarni.“

Nedavno je upravnik Gajretovog konvikta u Beogradu, g. Čemalović, dao izjavu „Vremenu“, o brojevanom stanju studenata muslimana o našoj zemlji. Podvukao je, da su pre rata u Beogradu studirala samo dva muslimana, dok ove godine u samom Beogradu ima 419 muslimanskih studenata. Još godine 1930 bio je na svim univerzitetima u zemlji samo 7 muslimanki koje su studirale, dok ih danas u samom Beogradu ima 36.

СВАБЕ НА ШТЕТУ ТУРИЗМА

„ХРВАТСКИ ДНЕВНИК“ je nedavno napisao čitav članak protiv nekog hoteliјera iz Vрњачке Бање, зато што је у својој реклами, у загребачким листовима, уметнуо реченицу: „Идеалан мир и сигурност пружа вам Врњачка Бања, која се налази у срцу Шумадије.“ Загребачки лист је у томе видео покушај, да се прикаже, као да у данашњим ратним опасностима једино Врњачка Бања пружа сигурност, док су остали крајевни несигурни, па је у томе открио читав паклени комплот да се нашкоди туризму нашег приморја, у Бановини Хрватској.

Ако је истина, да је то била намера врњачког хотелијера, онда није лојална, јер није лепо да се невоље, које проистичу из данашњег стања у свету, израбљују у рекламе и профитерске сврхе. Сматрамо, међутим, да је прилично смело из саме те реченице изконструисати „кампању“ против туризма на нашем приморју, поготово кад се зна, да посве друга врста гостију одлази у Врњачку Бању, а друга на Приморје. А пошто ће читав наш туризам, и онај у Бановини Хрватској и онај у осталој Југославији, ове године доћи у кризу, услед поманка страних туриста, требали бисмо да сви заједно правимо рекламу за читаву нашу отаџбину, да тиме бар донекле надокнадимо поменуте губитке.

„Хрватски дневник“ није међутим, нашао разумнијег закључка за свој чланак, него: „Због огласа врњачког хотелијера, сви Хрвати треба да оду на Јадранско море!“ Јасно је, ипак, да га

ни један Хрват, коме због стомака треба Врњачка Бања, а не приморје, неће послушати; као што ни један Србин неће послушати хотелијера из Врњаче, да, због рекламирања „сигурности“, оде у Врњаче, ако има здрав стомак, и ако му је потребније сунчање на Јадрану. И кад бисмо остали код таквих, инајјеских метода, зар бисмо ишта помогли нашем туризму? Зар господа из „Хрватског дневника“ не знају да, чак и онда када би сви Хрвати туристи пошли искључиво на Јадран, то још увек не би било довољно за наш јадрански туризам, кад неби тамо дошли и гости из остале Југославије, без обзира да ли су Срби, Хрвати или Словенци?!

Све су то, накле, врло неозбиљне препирке, недостојне данашњих времена, које су у стању да шкоде и једном и другом туризму, и да не користе никоме. Рекорд у тој неозбиљности однео је ипак (као и увек!) клерикална „ХРВАТСКА СТРАЖА“, која је, уз нападај „Хрватског дневника“ написала да је, у великој реклами Врњачке Бање „корисно упозорити хрватску јавност на објаву, штампану у београдском „Времену“, да су сви чланови Четничког Удружења добили повластице од 50% за лечење у Врњачкој Бањи.“ А пошто је „Хрватска стража“ већ годинама одгајала своје читаоце у томе, да сваки члан Четничког Удружења поједе барем пет Хрвата за ручак, а пет за вечеру, то мисли, да је у том упозорењу открила најбољи начин, да Хрвате одврати од примамљиве врњачке рекламе...

IZ Č. O. S.

Ovogodišnja glavna skupština Češke Obce Sokolske održala se odmah posle zborova župskih načelnika i načelnica, o kojima smo referisali u poslednjem broju „Sokolskog glasnika“. Prisutni su bili predstavnici svih župa, osim župe Jurja Podebradskog. Skupštini je predsedao prvi zamenik starešine, brat Dr. Keler, pošto je, kao što je već poznato, starešina ČOS, brat Dr. Truhlarž, sprečen. Brat Dr. Keler se setio umrele braće, kao i onih, kojima iz raznih razloga nije moguće ove godine da učestvuju na skupštini. Skupština je stvorila mnogobrojne radne zaključke, kao n. pr. o obaveznoj telovežbi, o jedinstvenim statističkim izveštajima, o novom tekstu zakletve itd.

Češki listovi beleže, da se 29 maja navršilo 125 godina od rođenja Jana Malipetra, prvog pionira telovežbe u češkom narodu. Malipetr je još kao student počeo da se zanima gimnastikom u Beču. Vrativši se u Prag osnovao je privatni gimnastički institut i nastojao da gimnastika prođe u škole, pa je sam bio postavljen za profesora telovežbe na gimnaziji. Sa poznatim češkim rodoljubima, Čelakovskim i Erbenom, pokušao je da osnuje gimnastičko udruženje, koje je kasnije osnovao Dr. Miroslav Tyrš, uz pomoć Jana Malipetra i njegovog brata Karla. Malipetr je, na taj način, bio, ne samo preteča sokolstva, nego i jedan od njegovih glavnih osnivača. Umro je g. 1899, u Pragu.

IZ ROBNOG OTSEKA SSKJ

Da bi se olakšao rad pojedinim funkcionerima streljačkih otseka, Savez Sokola je dao da se štampaju svi potrebni formulari, tako da će jedinice imati samo da popunjavaju određene rubrike. Formulari će biti gotovi za dan dva. Isto tako su dati u štampu i kompleti formulara za molbe i uverenja, potrebna za skraćivanje roka služenja u kadru, te će se tako nesamo pojednostaviti i olakšati posao, nego će se i zavesiti jednoobraznost, koja je kod ovakvih stvari neophodno potrebna, kako bi se time izbegli prigovori i vraćanja pojedinih molbi radi sitnih formalnosti, zbog kojih izvesna braća nisu mogla iskoristiti svoja već stečena prava.

Savez je preduzeo akciju, da se i za sve ostale otseke izrade potrebni formulari, kako bi se i u njima zaveo što jednostavniji i jednoobrazniji postupak, jer se sahim tim olakšava i rad svima onima, koji su vezani za pojedine otseke. O tome ćemo naknadno izvestiti.

REUMATIZAM

kostobolju, išijas, probadanje, ukocenost žila itd. Iteci sa uspehom.

„ANTIRHEUMIN“

dobar lekovići preparat isproban u državi i na strani. Cijena orig. flaši od 75 gr. Din. 35.— sa poštarinom Din. 43.— 3 org. flase Din. 105 franko. Salje pouz. Mr. Ph. MRKUSIĆ apotekar u Mostaru (Ban. Hrvatska). Dobiva se i u apotekama. Oglas reg. pod Br. 14245 od 11-VIII-1935 godine.

NOVE KNJIGE

„MOJ PRIJATELJ TONISLAV MALVASIJA“, MEMOARSKI ROMAN NIKA BARTULOVICA

Prošlih dana je objavljen najnoviji pripovedački rad našeg poznatog književnika, Nika Bartulovića, „Moj prijatelj, Tonislav Malvasija“.

To je neka vrsta memoarskog romana, koji se događa za vreme prošlog svetskog rata, u Splitu i raznim tamičama bivše Austrije, zanimljiv i po tome što se u njemu pojavljuju i poznata lica iz našeg političkog i književnog života, kao n. pr. Dr. Tresić, Dr. Smodlaka, Ivo Andrić, O. Tartalija, Dr. Angjelinović, J. Culić itd. Još dok je izlazio u „Srpskoj Književ. Glasniku“, roman je privukao pažnju književnih krugova svojom originalnom obradom i svojim glavnim junakom, neobično složenim tipom, čiji burni život može da se takmiči sa najsenzacionalnijim romanima, i po svojim ljubavnim i po svojim kriminalnim podvizima, dok je s druge strane bio pun bolećive sentimentalnosti, viteških poriva i bujne uobrazilje. Roman ima i izvesnu aktuelnu notu.

Knjiga je izišla u nakladi knjižarnice Geca Kona u Beogradu, a stoji u ukusnom izdanju, samo 20 dinara.

SADRZINA SOKOLSKIH LISTOVA „SOKOLSKA VOLJA“

List sokolstva u Ljubljani, u broju od 31 maja, donosi zanimljiv sadržaj: Naši sokolski kinematografi (Ivo Farčnik); — Tedenki pregled (Mir na Balkanu); — K orožju! (E. L. Gangl); — Iz dravsega sokolskega zbora; — Iz Saveza SKJ; — Glavna skupština ČOS.

TRAŽITE HOHNER CENOVNIK

 SKALA
 BEOGRAD
 KR. MIAHNA 9. PREKO PUTA „LOHANA“

Na prodaju!

Kompletna glazba sa 26 instrumenata, sve u potpuno novom stanju. Može se dobiti uz jeftinu cenu.

Obratiti se na:

(Sifra: MUZIKA)
 Savez Sokola Kraljevine
 Jugoslavije, Beograd
 Poštanski fah 342

Konstrukcija Usavršenost

i najbolji kvalitet su jamstva za Vaše uspehe u vežbanju. Zato nabavljajte u specijalnoj

tvornici gimnastičkih sprava

J. Gražem Ribnica